

LECTORAAT
VAKTHERAPIE IN DE
GEZONDHEIDSZORG

**HET LECTORAAT VAKTHERAPIE IN DE
GEZONDHEIDSZORG RICHT ZICH OP HET
BEVORDEREN VAN KENNISONTWIKKELING
EN WETENSCHAPPELIJKE ONDERBOUWING
VAN VAKTHERAPIE**

OPEN UP NEW HORIZONS.

HAN UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

VAKTHERAPIE IN DE GEZONDHEIDSZORG

VAKTHERAPIE IN DE GEZONDHEIDSZORG

Vaktherapie omvat diverse ervaringsgerichte therapieën, zoals Beeldende Therapie, Danstherapie, Dramatherapie, Muziektherapie, Psychomotorische Therapie en Speltherapie. Vaktherapeuten behandelen cliënten met psychische problemen en psychiatrische stoornissen door middel van ervaringsgerichte interventies. Ze doen dit in diverse contexten, waaronder de geestelijke gezondheidszorg, zorg voor mensen met een verstandelijke beperking, justitiële instellingen, speciaal onderwijs, ziekenhuizen, revalidatiecentra en welzijnsinstellingen. De vorm van vaktherapie kan individuele behandeling, groepsbehandeling, ouder-kind behandeling, partner-relatietherapie en gezinstherapie omvatten.

MISSIE EN VISIE VAN HET LECTORAAT

De **missie** van het lectoraat is om vaktherapie te verduidelijken en te onderbouwen voor diverse belanghebbenden, waaronder cliënten, vaktherapeuten, collega's van andere disciplines en beleidsmakers.

De **visie** is dat vaktherapie bijdraagt aan de vergroting van mentale gezondheid, welbevinden, zelfregie en veerkracht, en aan de vermindering van psychische klachten en symptomen bij mensen met psychische problemen. Het lectoraat streeft naar samenwerking met andere disciplines en houdt het perspectief van de cliënt centraal. Het lectoraat gaat vaktherapie-breed te werk en richt zich op de gezondheidszorg. Het speelt een belangrijke rol in het voldoen aan de groeiende vraag naar onderzoek binnen dit vakgebied en fungeert als een katalysator voor de professionalisering ervan.

De **doelen** van het lectoraat zijn onder andere het bevorderen van de kwaliteit en innovatie van vaktherapie, het onderzoeken van de effecten van vaktherapeutische interventies, en het in kaart brengen van werkingsmechanismen en werkzame factoren van vaktherapie, het onderzoeken van het perspectief van cliënten en het ontwikkelen van samenwerking met andere disciplines. Dit aansluitend bij de Strategische Onderzoeksagenda van de Federatie voor Vaktherapeutische Beroepen (FVB, 2017) en met GGNet als duurzame praktijkpartner van het lectoraat.

VOORBEELD

TRAUMA FOCUSED ART THERAPY

Dit onderzoek combineert kwalitatieve en kwantitatieve methoden. Het onderzoekt de effectiviteit van beeldende therapie bij de behandeling van trauma. Dit wordt gedaan met behulp van een multiple baseline single casestudy experimenteel design, aangevuld met semigestructureerde interviews. Het onderzoeksdesign is praktijkgericht en hecht veel waarde aan de ervaringen van de deelnemers. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met 9 praktijkinstellingen, met hulp van 12 beeldend therapeuten en meer dan 35 cliënten. Ook docent-onderzoekers en studenten van de opleiding Vaktherapie leveren een bijdrage.

ACTUELE ONTWIKKELINGEN WAAR HET LECTORAAT OP AANSLUIT

Er is een aantoonbare en brede **behoefte aan onderzoek** naar vaktherapie. Werken aan de kennisontwikkeling van vaktherapie is nodig voor de professionalisering en wetenschappelijke onderbouwing van vaktherapie, om deskundige professionals af te leveren voor de praktijk en voor de onderbouwing van vaktherapie in de praktijk. Het lectoraat functioneert daarbij als een vliegwiel voor kennisontwikkeling.

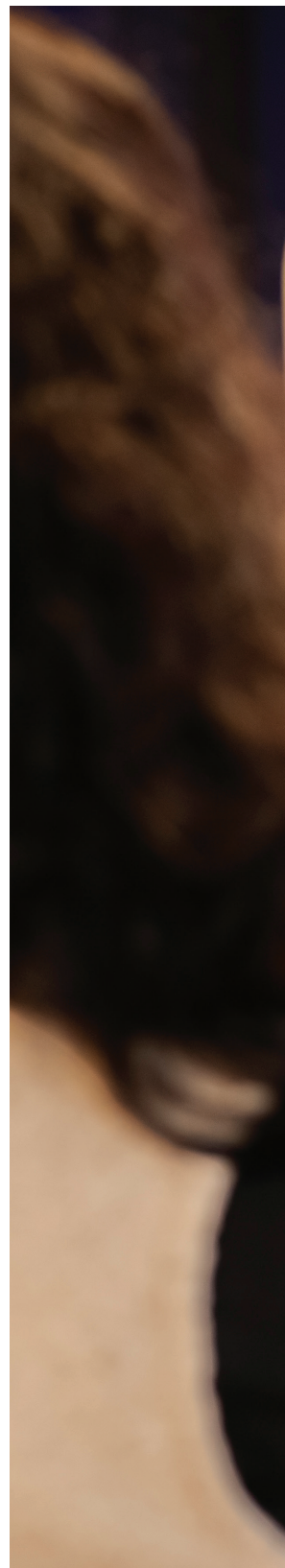

De nadruk op **evidence-based werken** is toegenomen in de gezondheidszorg en net als andere gezondheidszorg-disciplines worden vaktherapeuten geconfronteerd met de vraag naar wetenschappelijke onderbouwing van hun interventies. Het lectoraat richt zich op het versterken van de wetenschappelijke basis van vaktherapie om tegemoet te komen aan deze vraag naar legitimiteit en effectiviteit. Vaktherapie is nog relatief weinig onderzocht. Het lectoraat wil bijdragen aan **passende zorg die toegankelijk is voor een brede doelgroep**, inclusief mensen met een lagere sociaal-economische status.

Er komt meer aandacht voor **welbevinden** als een belangrijke uitkomst van therapie, naast de vermindering van symptomen. De focus op het vergroten van mentale gezondheid en welbevinden sluit aan bij de opkomst van de Positieve Psychologie, die streeft naar het benadrukken van sterke punten en zingeving. Therapie biedt een directe manier om te werken aan herstel en veerkracht, en het lectoraat wil de rol van vaktherapie in het verbeteren van welbevinden benadrukken en onderzoeken.

Een verschuiving naar een **transdiagnostisch perspectief** is merkbaar, waarbij de focus ligt op generieke klachten en het versterken van de mogelijkheden van cliënten, in plaats van specifieke diagnostische categorieën. Dit perspectief maakt samenwerking met andere disciplines gemakkelijker, en het lectoraat richt zich op onderzoek met betrekking tot diverse doelgroepen en diagnose-overstijgende aspecten.

Binnen de gezondheidszorg is **multidisciplinair en interprofessioneel werken** steeds belangrijker geworden, en vaktherapieën worden vaak geïntegreerd in bredere behandelingen uitgevoerd door multidisciplinaire teams. Het lectoraat stimuleert onderzoek naar de complementariteit van verschillende benaderingen en moedigt de samenwerking tussen disciplines aan.

VOORBEELD

VAN NEGATIEF DENKEN NAAR POSITIEF DOEN

Dit onderzoeksproject heeft in januari 2023 een RAAK-Publiek subsidie ontvangen. Dit project richt zich op het bevorderen van positieve mentale gezondheid, waardoor mensen meer controle krijgen over hun persoonlijke functioneren en gezondheid. Er wordt een vaktherapeutische module ontwikkeld die specifiek gericht is op het welbevinden van mensen met persoonlijkheidsstoornissen, aangezien zij vaak een lage welbevindenscore hebben. Samenwerking vindt plaats tussen het lectoraat , de Universiteit Twente en de ggz-afdelingen voor persoonlijkheidsstoornissen van GGNet en Mediant.

OUR HEAD RESENSITIZATION

RELEVANTIE VOOR HET ONDERWIJS

Het lectoraat Vaktherapie in de Gezondheidszorg heeft een aanzienlijke **relevantie voor het onderwijs**. Binnen de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) wordt gewerkt vanuit de driehoek beroepspraktijk, onderwijs en onderzoek. Het lectoraat speelt een cruciale rol in het stimuleren van deze samenwerking. Het werkt nauw samen met de praktijk, waarbij de verbinding met het onderwijs altijd wordt gelegd.

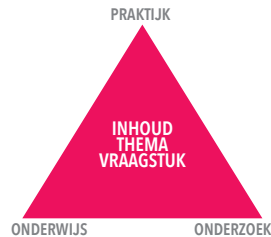
Daarnaast draagt het lectoraat bij aan een **Leven Lang**

Ontwikkelen, zowel direct als indirect via de bachelor- en masteropleiding Vaktherapie.

Het levert een bijdrage aan het onderwijs van de HAN

en biedt mogelijkheden voor

voortdurende professionalisering van vaktherapeuten uit de praktijk en docenten. Studenten van de vaktherapieopleiding zijn betrokken bij het onderzoek van het lectoraat, onder andere via afstudeeropdrachten. Het lectoraat richt zich op innovaties en interprofessioneel werken, waardoor het bijdraagt aan de vorming van flexibele, reflectieve en digitaal vaardige professionals.

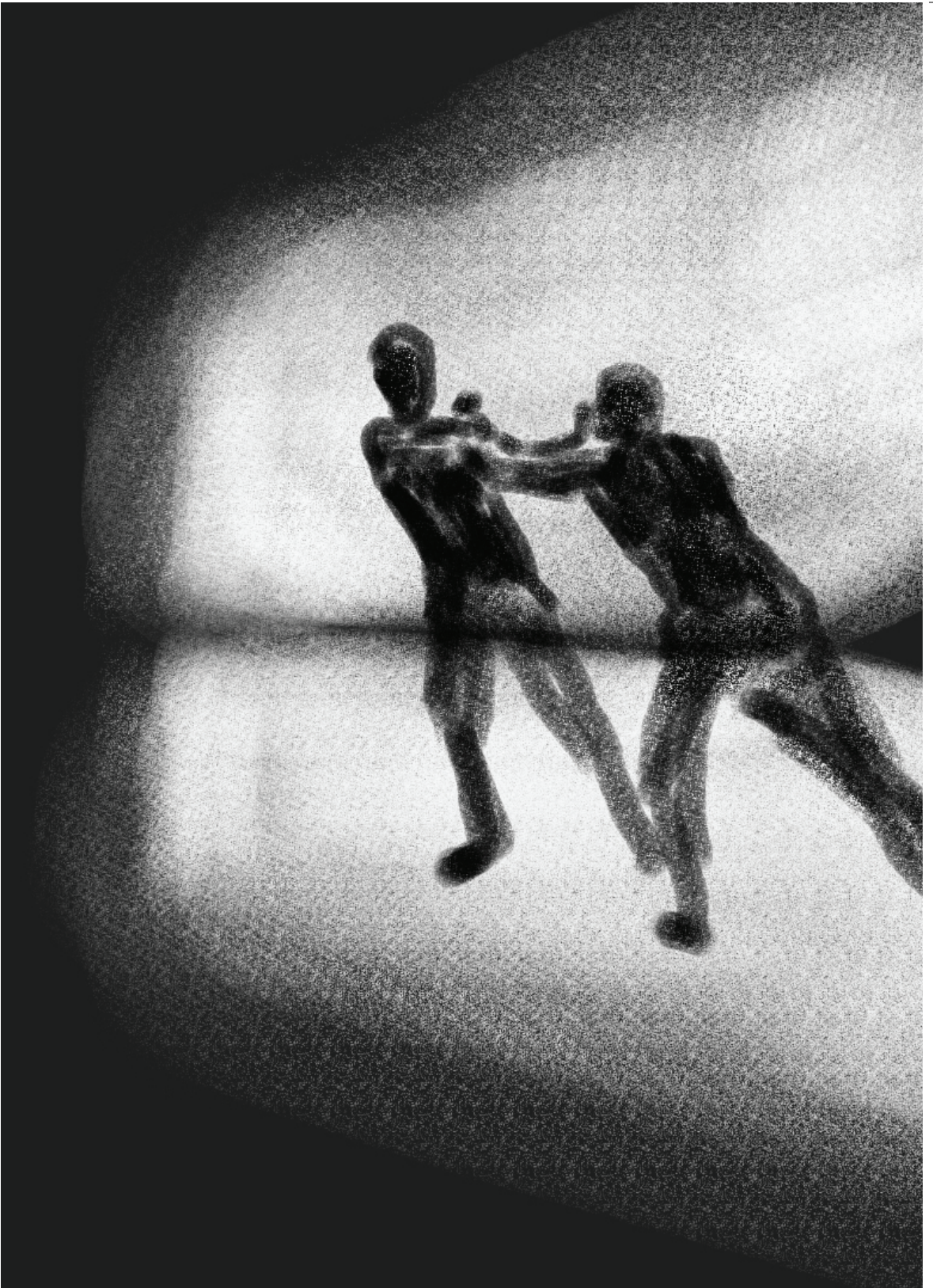
RELEVANTIE VOOR DE BEROEPS- PRAKTIJK EN DE SAMENLEVING

Het lectoraat Vaktherapie in de Gezondheidszorg heeft ook relevantie voor de beroepspraktijk en de samenleving. Psychische stoornissen kunnen zeer ontwrichtend zijn en vragen om de hoogste deskundigheid van betrokken beroepsbeoefenaren. Kwaliteitsverbetering in de gezondheidszorg is essentieel, waarbij bewezen effectieve en minst belastende interventies cruciaal zijn. Voor een op de persoon afgestemde en toegankelijke zorg is het van belang dat vaktherapie daarin een plaats heeft en houdt. Het clientperspectief is daarin van wezenlijk belang. Vaktherapie sluit goed aan bij doelgroepen die minder cognitief en talig ingesteld zijn of die juist vanwege een dominantie van het cognitieve weinig in contact staan met hun beleving.

In het licht van bredere ontwikkelingen in de gezondheidszorg, zoals toenemende zorgvraag en vergrijzing, is een transitie naar gezondheidsbevordering van belang. Dit vereist diversiteit in zorgaanbod, professioneel leiderschap en aanpassingsvermogen. Vaktherapeuten kunnen hierin een rol spelen. Het lectoraat richt zich vanuit eerder genoemde uitgangspunten en thema's op onderzoek naar vaktherapeutische interventies gericht op welbevinden, emotieregulatie, zelfbeeld, en op onderzoek naar de synergie tussen vaktherapie en andere disciplines in de zorg. Zo draagt het lectoraat bij aan zowel persoonlijk herstel van mensen met psychische problemen als hun participatie in de samenleving.

VOORBEELD

PERCEIVED EFFECTS OF ARTS & PSYCHOMOTOR THERAPIES

Het lectoraat werkt samen met andere opleidingen, waaronder Zuyd Hogeschool en Codarts, aan een langlopend onderzoek naar de ervaringen van cliënten met vaktherapeutische behandelingen. Zowel bachelor- als masterstudenten en docenten Vaktherapie hebben in de afgelopen jaren bijgedragen aan dit onderzoek door middel van deelonderzoeken.

RELEVANTIE VOOR DE ONTWIKKELING IN HET KENNISDOMEIN

Het lectoraat realiseert impact op het kennisdomein van vaktherapie door de onderbouwing van vaktherapie: werkt het, wat werkt en waarom? Er wordt gewerkt aan de ontwikkeling en beschrijving van interventies, evenals aan innovaties zoals de toepassing van meetinstrumenten en digitale middelen (zoals VR) in vaktherapie. Door onderzoek wordt gewerkt aan het wetenschappelijk bewijs voor de effectiviteit van vaktherapie, met behulp van methoden zoals effectonderzoek, systematische reviews en meta-analyses. Daarnaast draagt het lectoraat bij aan de ontwikkeling van richtlijnen, zorgstandaarden en visieontwikkeling voor hoogwaardige zorg. Deze kennis draagt bij aan de wetenschappelijke basis voor vaktherapie, waarbij de focus ligt op de effectiviteit, de werkzame elementen en de theoretische inbedding ervan. Het richt zich op innovaties en interprofessioneel werken, waardoor het bijdraagt aan de vorming van flexibele, reflectieve en digitaal vaardige professionals.

POSITIONERING BINNEN DE HAN

Het lectoraat maakt binnen de HAN deel uit van de Academie Gezondheid en Vitaliteit, kenniscentrum Duurzame Zorg. Dit samen met de lectoraten Organisatie van Zorg en Dienstverlening, Wijkverpleging, Technologie voor Gezondheid en Acute Intensieve Zorg. Dit kenniscentrum draagt bij aan de zorg voor de toekomst en heeft drie hoofdthema's: kennisontwikkeling en kenniscirculatie, lerend innoveren, en het versterken van het onderwijs, in nauwe samenhang met het praktijkveld (HAN AGV, 2022). Het lectoraat werkt samen met lectoraten zowel binnen als buiten de academie.

Het lectoraat speelt een directe en actieve rol in de Master Vaktherapie van de HAN, onder andere door deelname aan het kernteam en het verzorgen van onderwijs. Daarnaast draagt het lectoraat bij aan de bachelor Vaktherapie van de HAN. Deze bacheloropleiding is met ongeveer 750 studenten de grootste vaktherapie opleiding in Nederland en biedt vier verschillende vaktherapeutische specialisaties aan (Beeldende Therapie, Danstherapie, Muziektherapie en Psychomotorische Therapie). De Master Vaktherapie is de enige masteropleiding in Nederland die vaktherapie-breed werkt, waarbij discipline overstijgend leren grotendeels centraal staat met de pijlers: Vakverdieping, Onderzoek en Profilerings.

RELATIE KOERSBEELD

De HAN streeft naar duurzame samenwerkingen met het werkveld en wil structureel samenwerken aan onderzoek en onderwijs. De focus ligt op de digitale transformatie, energietransitie en het verminderen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen. Hiermee wil de HAN bijdragen aan een slimme, schone en sociale toekomst, door middel van onderwijs en praktijkgericht onderzoek HAN (2022). Het lectoraat heeft als doel **sociale impact** te creëren door de mentale gezondheid van mensen in kwetsbare situaties te verbeteren en sociaaleconomische gezondheidsverschillen te verminderen. Vaktherapie is een passende aanpak voor een brede doelgroep. Het lectoraat werkt ook aan **slimme innovatie** van vaktherapie door inzet van VR en fysiologisch meten.

Het lectoraat werkt **samen met strategische partners** in de regio om samenwerking, leren en innovatie te bevorderen rond relevante maatschappelijke vraagstukken. Ook draagt het lectoraat bij aan onderwijsontwikkeling, zowel op bachelor- als op masterniveau, om professionals op te leiden die maatschappelijke impact kunnen maken en **wendbaar en reflectief** kunnen omgaan met veranderingen in de zorgsector.

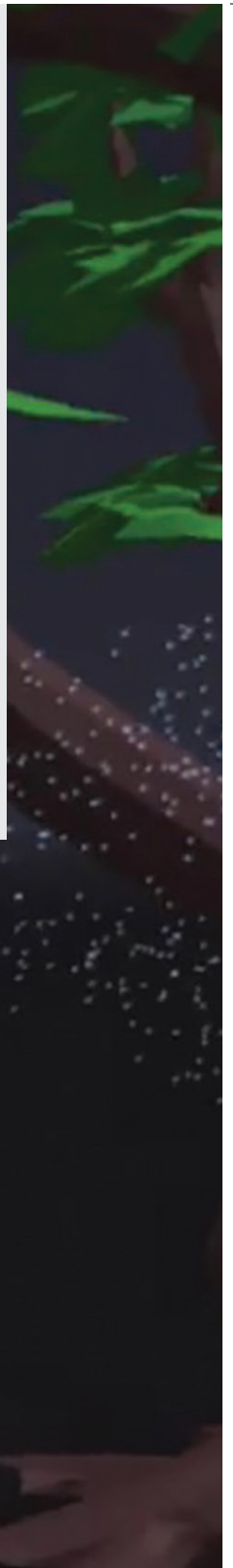

VOORBEELD

VR HEALTH EXPERIENCE

Het lectoraat werkt samen met de Academie IT en Media Design voor het VR Health Experience project. Hierbij werd een virtuele ruimte ontwikkeld voor vaktherapie. Studenten begeleidden vaktherapeuten bij het formuleren van gebruikerswensen. Vervolgens maakten zij een opzet voor de technische ontwikkelaars. Dit werd weer getoetst door vaktherapeuten uit het werkveld.

Hieruit ontstond tevens de training 'Werken met de VR Health Experience', goed voor 24 punten in het kwaliteitsregister Vaktherapie van de FVB.

OPBRENGSTEN VAN HET LECTORAAT

Het lectoraat Vaktherapie in de Gezondheidszorg levert een aanzienlijke bijdrage aan zowel het onderwijs als aan **de ontwikkeling en innovatie van de beroepspraktijk**. Dit gebeurt door middel van diverse initiatieven en activiteiten. Hieronder vallen onder andere wetenschappelijke publicaties, vakpublicaties, boeken, rapporten, interviews, podcasts, filmpjes, infographics, exposities en presentaties bij congressen. Het lectoraat biedt ook colleges, masterclasses en webinars aan voor praktijkprofessionals, docenten en studenten. Er wordt actieonderzoek uitgevoerd in samenwerking met de beroepspraktijk en er wordt praktijkgerichte kennis vergaard, waaronder werkmethoden beschrijvingen. Het lectoraat heeft een VR-training ontwikkeld en organiseert jaarlijks een symposium voor professionals, studenten en docenten. Daarnaast draagt het lectoraat bij aan de **kennisontwikkeling in het beroepsdomein** door middel van wetenschappelijke publicaties en presentaties, en door samen te werken met onderzoekers, lectoren, kennisinstellingen en beroepsverenigingen, zowel nationaal als internationaal. Bovendien wordt er bijgedragen aan promoties, waarbij de lector als copromotor fungeert.

VOORBEELD

BOEK 'SCHEMAGERICHTE WERKVORMEN VOOR VAKTHERAPIE. INTERVENTIES TER VERSTERKING VAN DE ADAPTIEVE MODI'

Dit boek kwam tot stand door intensieve samenwerking met 36 co-auteurs, vaktherapeuten uit het werkveld, onder redactie van lector Suzanne Haeyen.

Dit boek bevat een inleidend theoretisch hoofdstuk over de combinatie vaktherapie, schematherapie en Positieve Psychologie, vijf hoofdstukken met bij elkaar 186 werkvormen voor de verschillende vaktherapieën en een afsluitend hoofdstuk over het beschikbare wetenschappelijke bewijs.

TEAM

Het lectoraat bestaat uit een lector en verschillende vaste onderzoekers, aangevuld met wisselende docent-onderzoekers. Externe professionals en strategische partners worden betrokken bij specifieke projecten. Het lectoraat werkt aan een langlopend onderzoek naar de ervaringen van cliënten met vaktherapeutische behandelingen. Zowel bachelor- als masterstudenten en docenten Vaktherapie hebben in de afgelopen jaren bijgedragen aan dit onderzoek door middel van deelonderzoeken. Deze langerlopende onderzoekslijn is opgezet in samenwerking met andere opleidingen, waaronder Zuyd Hogeschool en Codarts.

CONTACT/ MEER INFORMATIE

Lector Dr. Suzanne Haeyen

Mail: lectoraat.vtgz@han.nl

Website: han.nl/vaktherapie-gezondheidszorg

REFERENTIES

- FVB (2017). *Strategische Onderzoeksagenda voor de Vaktherapeutische beroepen. Nota Projectgroep Strategische Onderzoeksagenda*. Publicatie Federatie Vaktherapeutische Beroepen. Utrecht: <https://fvb.vaktherapie.nl/strategische-onderzoeksagenda>, geraadpleegd op 05-03-2023.
- HAN (2022). *Koersbeeld 2022-2028*. Voor een slimme, schone en sociale wereld van morgen. Nijmegen/ Arnhem: HAN University of Applied Sciences.
- HAN AGV (2022). *Academie Gezondheid en Vitaliteit. Koersplan 2022-2028*. Nijmegen: HAN University of Applied Sciences.

**OPEN UP
NEW
HORIZONS.**

**HAN_ UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES**

